

José Félix Belloch Julbe, degà de l'Ilustre Col·legi de Notaris de Catalunya, té present que la funció de la professió que representa es basa "en la seguretat jurídica, és a dir, en la certesa sobre les conseqüències i omissions de les persones." Parlem de seguretat jurídica quan "un acte o omissió produeix el mateix resultat." La importància de la seguretat jurídica és tal que està recollida en les primeres línies de la nostra actual constitució: "La seguretat jurídica és una *conditio sine qua non* de la democràcia i de l'economia de mercat, ja que hi ha d'haver un mecanisme que garanteixi la transparència de les transaccions." Aquesta seguretat, que no és res més que conèixer "les conseqüències dels nostres actes anticipadament", es planteja en un doble pla: "D'una banda, la que podem anomenar curativa, ja que resol els conflictes que es produeixen i, d'una altra, la preventiva, és a dir, la que prevé l'aparició de conflictes o, com a mínim, en redueix les conseqüències i n'alleugereix la resolució." En línies generals, "el notari és un servidor de la seguretat jurídica preventiva ja que, a través de la seva actuació, impedeix l'aparició posterior de conflictes." La signatura d'un document per part d'un notari "garanteix la seva legalitat i autenticitat, tant pel que fa al fons com a la forma." Finalment, la funció notarial comporta "fer que el consentiment sigui informat, és a dir, que la persona que signa sàpiga quines són les conseqüències i implicacions reals d'aquell acte. Per tant, dins de la nostra tasca, hi ha d'haver un vessant d'assessorament sobre quin és el mitjà més adequat per a la consecució de les finalitats lícites de l'usuari –ja que es pressuposa que aquestes ho són." No obstant aquest vessant assessor, el desconeixement de la ciutadania fa que els notaris no siguin tan assiduament consultats com fóra convenient: "La societat de masses en què vivim comporta aspectes positius, com ara el fet que un nombre major de ciutadans poden accedir a la compra d'un habitatge, però, d'altra banda, també comporta un allunyament de determinades figures tradicionals, com la del notari. Un ciutadà corrent només necessitarà, aparentment, els serveis d'un notari tres o quatre vegades en la seva vida i segurament mai no es plantejarà de demanar-li assessorament perquè simplement desconeix que aquesta sigui una de les tasques notariales. Puc assegurar que nosaltres com a col·lectiu també tenim una part de la responsabilitat d'aquest desconeixement perquè no hem sabut transmetre a l'opinió pública quines eren les nostres atribucions."

Tanmateix, la majoria de l'opinió sí que coneix, i valora, determinats aspectes de la professió de notari, com ara el de l'accés a aquesta funció pública: "El camí cap a la nostra professió continua fent-se a través d'unes oposicions molt exigents per a la preparació de les quals els aspirants inverteixen una mitjana de 7-8 anys." Les aproximadament 500 places existents a Catalunya es concedeixen "a través de demarcacions que vénen fixades per reial decret i que determinen el nombre prescriptiu de notaris per a cada província." Un notari no té "llibertat d'establiment ni possibilitat de llegar la seva notaria als seus descendents", sinó que s'ha de sotmetre a unes oposicions internes o externes per tal d'aconseguir una plaça determinada.

El fet que els llicenciats en dret hagin de passar per unes oposicions per esdevenir notaris ens condueix a la qüestió de si aquests fedataris són funcionaris o no: "Desenvolupem una funció pública en règim de professionalitat, és a dir, som funcionaris en la mesura que exercim en la nostra tasca una funció pública per delegació de l'Estat, però desenvolupem la nostra activitat des del sector privat, la qual cosa determina que l'elecció d'un notari estigui condicionada pels factors de la credibilitat, la disponibilitat i la capacitat de presentar-se com a eficient i competent davant del públic."

La tradició notarial europea arrenca de l'edat mitjana i és comuna a l'Europa continental: "La funció i disseny bàsic de l'activitat a països com França, Itàlia, Holanda, Luxemburg, Bèlgica, Àustria, etc. són pràcticament idèntics. En canvi, les atribucions i característiques del notari als països anglosaxons són completament diferents. A gran part d'Anglaterra i la majoria d'estats dels Estats Units, deixant de banda estats de tradició jurídica llatina com és el cas de Louisiana, el notari no és pas un jurista –àrea de la qual s'encarreguen exclusivament els advocats–, ni un encarregat de vetllar per la seguretat jurídica –que queda en mans de les companyies d'assegurances–, sinó un simple legitimador de signatures. Aquest sistema comporta importants perjudicis per al ciutadà perquè les companyies d'assegurances actuen en funció de les circumstàncies concretes i perquè es poden negar a assegurar una operació pel seu elevat risc."

L'Ilustre Col·legi de Notaris de Catalunya desenvolupa tasques de control intern, representació i assessorament: "El Col·legi és una corporació de dret públic que aglutina la totalitat de notaris de Catalunya i que s'encarrega del manteniment de la disciplina corporativa, del control dels principis ètics i de la supervisió de la funció notarial. D'altra banda, a més a més, som l'òrgan de representació dels notaris enfront de l'Estat, les Administracions autonòmiques i altres corporacions governamentals. Finalment, també tenim com a missió l'assessorament i la promoció de les reformes jurídiques escaients perquè la nostra tasca s'adeqüi a la realitat."

A banda dels canvis legislatius, el Col·legi també promou altres iniciatives socials que poden millorar l'atenció i servei que ofereixen als ciutadans. Un d'aquests projectes és l'ús de noves tecnologies en la seva tasca: "Els notaris de totes les èpoques –la canya sobre fang a Babilònia; el paper a Egipte; l'estil sobre cera a Roma, el pergami a l'edat mitjana, etc.– han fet servir els estris tecnològics que tenien a la seva disposició per tal de dur a terme la seva labor professional. Per això, cal que aprofitem els avantatges que l'accés a la informació en temps real ens pot brindar per poder assessorar en millors condicions els ciutadans. Ara bé, hem de tenir en compte que alguns d'aquests canvis seran lents i progressius perquè, a banda dels problemes de seguretat existents a Internet, hi ha un rerefons social lògic: per a determinades transaccions, com ara la compra d'un habitatge que comportarà una inversió econòmica i temporal dilatada, els ciutadans desitgen tenir un contacte físic i material amb les persones que intervenen en la transacció."

“El notari és un servidor de la seguretat jurídica preventiva; a través de la seva actuació s’impedeix l’aparició posterior de conflictes”

José Félix Belloch Julbe - Barcelona